

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

รายงานของผู้สอบบัญชี

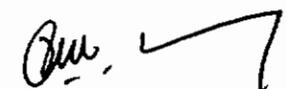
เสนอ ผู้ถือหุ้นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550 งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปี ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งผู้บริหารของธนาคารเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

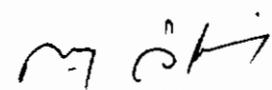
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องวางแผน และปฏิบัติตามเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐาน ประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่ธนาคารใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญซึ่งผู้บริหารของธนาคารเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่น่าเสนอในงบการเงิน โดยรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่า การตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550 ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น และกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปี ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

โดยไม่เป็นเงื่อนไขในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินขอให้สังเกตหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 3 เรื่องการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีในการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม การจัดชั้นลูกหนี้และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ซึ่งมีผลทำให้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพิ่มขึ้นจำนวน 52.75 ล้านบาท และค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นจำนวน 8,375.69 ล้านบาท

(คุณหญิงจรรวรรณ เมณฑกา)

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(นางสาวกัญญา วิไลลักษณ์)

ผู้อำนวยการสำนักงาน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

งบดุล

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

		หน่วย : บาท	
	หมายเหตุ	2551	2550
สินทรัพย์			
เงินสด		9,249,844,576	8,163,538,178
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน	4.1	122,450,478,894	12,877,382,770
หลักทรัพย์ซื้อ โดยมีสัญญาขายคืน	4.2	-	75,075,000,000
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	4.3	20,906,216,682	1,082,378,592
เงินให้สินเชื่อและคอกเบี้ยค้างรับ			
เงินให้สินเชื่อ	4.4	449,181,846,002	428,586,173,911
คอกเบี้ยค้างรับ	4.5	7,192,074,152	6,529,531,507
รวม		<u>456,373,920,154</u>	<u>435,115,705,418</u>
หัก ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ	4.6	<u>94,655,380,467</u>	<u>78,498,651,587</u>
เงินให้สินเชื่อและคอกเบี้ยค้างรับสุทธิ		<u>361,718,539,687</u>	<u>356,617,053,831</u>
ลูกหนี้รอการชดใช้โครงการนโยบายรัฐ	4.10	62,612,249,947	97,426,444,435
สินทรัพย์รอการขาย	4.11	91,192,142	75,186,604
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	4.12	6,032,612,657	6,251,095,424
สินทรัพย์อื่น	4.13	5,122,450,473	8,519,664,122
รวมสินทรัพย์		<u><u>588,183,585,058</u></u>	<u><u>566,087,743,956</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

งบดุล

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

		หน่วย : บาท	
	หมายเหตุ	2551	2550
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น			
เงินฝาก	4.14	514,666,934,345	496,620,528,639
เงินกู้ยืม - ถึงกำหนดชำระใน 1 ปี		2,828,150,549	5,066,967,093
- ระยะยาว		3,186,270,677	4,109,796,917
รวมเงินกู้ยืม	2.7 4.15	6,014,421,226	9,176,764,010
คอกเบี้ยค้างจ่าย		2,962,288,051	2,286,054,536
เจ้าหนี้โครงการรัฐบาล	4.16	3,952,373,475	3,748,094,114
กองทุนบำเหน็จ	4.17	222,782,512	211,665,896
หนี้สินอื่น	4.18	5,882,959,952	5,173,275,190
รวมหนี้สิน		533,701,759,561	517,216,382,385
ส่วนของผู้ถือหุ้น			
ทุนเรือนหุ้น	4.19		
ทุนเรือนหุ้นที่กำหนดตามกฎหมาย			
หุ้นสามัญ	500,000,000	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	50,000,000,000
หุ้นสามัญ	400,000,000	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	40,000,000,000
หุ้นบุริมสิทธิ	15,000,000	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	1,500,000,000
ทุนเรือนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว			
หุ้นสามัญ	390,801,030	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	39,080,103,000
หุ้นสามัญ	381,260,793	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	38,126,079,300
หุ้นบุริมสิทธิ	5,431	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	543,100
หุ้นบุริมสิทธิ	9,604	หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท	960,400
กำไรสะสม			
จัดสรรแล้ว			
สำรองตามกฎหมาย		2,815,206,000	2,338,206,000
ยังไม่ได้จัดสรร		12,585,973,397	8,406,115,871
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น		54,481,825,497	48,871,361,571
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น		588,183,585,058	566,087,743,956
รายการนอกงบดุล-ภาระผูกพันอื่น	4.20	1,489,597,001	1,510,693,137
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้			

(นายสุรพงษ์ สืบวงศ์ดี)

ประธานกรรมการ

(นายธีรพงษ์ ตั้งธีระสุนันท์)

ผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

	หมายเหตุ	2551	2550
หน่วย : บาท			
รายได้ดอกเบี้ย และเงินปันผล			
เงินให้สินเชื่อ	4.21	33,065,573,666	29,262,274,871
เงินชดเชยต้นทุนเงิน โครงการนโยบายรัฐ		4,515,624,591	5,380,203,533
รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน		1,430,925,854	376,149,341
พันธบัตรรัฐบาลและตั๋วเงินสถาบันการเงิน		2,035,550,520	1,993,810,200
เงินลงทุน		35,329,989	299,990
ตั๋วเงินซื้อลด		717,207,917	784,933,280
เงินกู้ใช้เงินฝากเป็นประกัน		174,292,685	177,830,448
เงินกู้เคหะสงเคราะห์		43,723,207	37,944,749
รวมรายได้ดอกเบี้ย และเงินปันผล		42,018,228,429	38,013,446,412
ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย			
เงินฝาก		9,757,602,053	9,669,561,729
เงินกู้และตั๋วสัญญาใช้เงิน		164,668,340	210,002,015
รวมค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย		9,922,270,393	9,879,563,744
รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิ		32,095,958,036	28,133,882,668
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	2.4 4.23	16,290,844,262	15,912,561,407
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิหลังหักหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ		15,805,113,774	12,221,321,261
รายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย			
ค่าธรรมเนียมและบริการ		1,188,930,353	1,391,039,979
เงินชดเชยค่าบริการ โครงการนโยบายรัฐ		193,718,286	188,822,989
กำไรจากการปริวรรตเงินตรา	4.24	4,585,283	-
รายได้อื่น	4.22	396,957,539	536,670,048
รวมรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย		1,784,191,461	2,116,533,016
ค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย			
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน		9,269,337,462	8,373,272,651
ค่าตอบแทนกรรมการ		5,796,215	5,263,331
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารสถานที่และอุปกรณ์		615,299,347	575,584,017
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์และสิทธิการเช่าที่ดิน		689,156,964	631,573,455
ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา		-	23,278,596
ขาดทุนจากการค้ำค่า		4,898	6,794
ค่าใช้จ่ายอื่น		1,423,385,133	1,810,809,724
รวมค่าใช้จ่ายที่มีใช้ดอกเบี้ย		12,002,980,019	11,419,788,568
กำไรสุทธิ		5,586,325,216	2,918,065,709
กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน		14.38	7.69
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้			

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

	หน่วย : บาท			
	ทุนที่ออกและ ชำระแล้ว	สำรอง ตามกฎหมาย	กำไรสะสม ยังไม่ได้จัดสรร	รวม
ยอดคงเหลือ ณ 1 เม.ย.49	37,287,304,100	1,918,206,000	6,705,826,033	45,911,336,133
รายการปรับปรุงเพิ่ม จากโบนัสเหลือจ่าย	-	-	41,152,642	41,152,642
ยอดคงเหลือ ณ 1 เม.ย.49 หลังปรับปรุง	37,287,304,100	1,918,206,000	6,746,978,675	45,952,488,775
กำไรสุทธิ	-	-	2,918,065,709	2,918,065,709
สำรองตามกฎหมาย	-	420,000,000	(420,000,000)	-
เงินปันผลจ่าย				
หุ้นสามัญ	-	-	(838,922,169)	(838,922,169)
หุ้นบุริมสิทธิ	-	-	(6,344)	(6,344)
หุ้นสามัญ	840,649,600	-	-	840,649,600
หุ้นบุริมสิทธิ	(914,000)	-	-	(914,000)
ยอดคงเหลือ ณ 31 มี.ค.50	38,127,039,700	2,338,206,000	8,406,115,871	48,871,361,571
ยอดคงเหลือ ณ 1 เม.ย.50	38,127,039,700	2,338,206,000	8,406,115,871	48,871,361,571
รายการปรับปรุงเพิ่ม จากโบนัสเหลือจ่าย	-	-	23,684,728	23,684,728
ยอดคงเหลือ ณ 1 เม.ย.50 หลังปรับปรุง	38,127,039,700	2,338,206,000	8,429,800,599	48,895,046,299
กำไรสุทธิ	-	-	5,586,325,216	5,586,325,216
สำรองตามกฎหมาย	-	477,000,000	(477,000,000)	-
เงินปันผลจ่าย				
หุ้นสามัญ	-	-	(953,151,982)	(953,151,982)
หุ้นบุริมสิทธิ	-	-	(436)	(436)
หุ้นสามัญ	954,023,700	-	-	954,023,700
หุ้นบุริมสิทธิ	(417,300)	-	-	(417,300)
ยอดคงเหลือ ณ 31 มี.ค.51	39,080,646,100	2,815,206,000	12,585,973,397	54,481,825,497

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

	หน่วย : บาท	
	2551	2550
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิ	5,586,325,216	2,918,065,709
รายการปรับกระทบยอดกำไรสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ และสิทธิการเช่าตัดบัญชี	689,156,964	631,573,455
หนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ	16,290,844,262	15,912,561,407
(กำไร)จากการจำหน่ายสินทรัพย์	(17,287,856)	(67,536,375)
ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ยืมเพิ่มขึ้น	14,310	14,060
(กำไร)ขาดทุนจากการปริวรรตเงินตรา	(4,585,283)	23,278,596
ขาดทุนจากการค้อยค่าเงินลงทุน	4,898	6,794
ดอกเบี้ยค้างรับ(เพิ่มขึ้น)	(662,542,644)	(1,427,383,796)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	21,881,929,867	17,990,579,850
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
ค้ำสัญญาใช้เงิน	(2,430,000,000)	(7,650,000,000)
ตลาดซื้อคืนพันธบัตรภาคเอกชน	(106,650,000,000)	-
หลักทรัพย์ซื้อ โดยมีสัญญาขายคืน	75,075,000,000	(33,625,000,000)
เงินให้กู้ยืม	(20,729,878,248)	(25,595,817,482)
สินทรัพย์รอการขาย	(16,005,539)	(51,540,000)
สินทรัพย์อื่น	38,163,264,289	(11,971,765,788)
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เงินฝาก	18,046,405,705	65,219,517,691
หนี้สินอื่น	1,624,998,981	(1,891,029,817)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	24,965,715,055	2,424,944,454
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินลงทุนในหลักทรัพย์(เพิ่มขึ้น)ลดลง	(19,823,842,988)	1,489,898,427
เงินสดจ่ายในการซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(428,675,480)	(864,150,347)
เงินสดรับจากการขายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	23,523,764	74,441,505
เงินสดสุทธิได้มาจาก(ใช้ไปใน)กิจกรรมลงทุน	(20,228,994,704)	700,189,585
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินสดรับจากเงินกู้	1,996,563,000	5,073,295,000
เงินสดจ่ายชำระคืนเงินกู้ระยะยาว	(5,154,334,811)	(7,188,466,272)
เงินสดรับจากการเพิ่มทุนหุ้นสามัญ	954,023,700	840,649,600
เงินสดจ่ายจากการไถ่ถอนหุ้นบุริมสิทธิ	(417,300)	(914,000)
จ่ายเงินปันผล	(953,152,418)	(838,928,513)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(3,157,317,829)	(2,114,364,185)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	1,579,402,522	1,010,769,854
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 1 เม.ย.	8,740,920,948	7,730,151,094
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันที่ 31 มี.ค.	10,320,323,470	8,740,920,948
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้		

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550

1. เกณฑ์การเสนองบการเงิน

งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 และ 2550 ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ช.ก.ส.) จัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปภายใต้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

2. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 งวดบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน และสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไป

2.2 การรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม

2.2.1 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเกษตรกร รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ซึ่งรับรู้รายได้จากต้นเงินกู้ จนถึงระยะเวลา 3 เดือนหลังจากวันครบกำหนดชำระตามสัญญา สำหรับลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป ให้ระงับการรับรู้รายได้ และบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วนั้นออกจากบัญชี ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระหลังจากนั้นรับรู้รายได้เมื่อได้รับชำระจริง

2.2.2 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมสถาบันเกษตรกร รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ซึ่งรับรู้รายได้จากต้นเงินกู้จนถึงวันสิ้นสุดปีบัญชีของสถาบันเกษตรกร หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้ทบดอกเบี้ยเป็นต้นเงินเฉพาะงวดแรก และในงวดต่อไปรับรู้รายได้อีก 3 เดือน หากลูกหนี้นี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้ระงับการรับรู้รายได้ และบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วนั้นออกจากบัญชี ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระหลังจากนั้นรับรู้รายได้เมื่อได้รับชำระจริง

2.2.3 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมปรับปรุงโครงสร้างหนี้สัญญารวมต้นเงิน และลูกหนี้เงินกู้ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รับรู้รายได้เมื่อได้รับชำระจริง

2.3 การจัดชั้นลูกหนี้ จัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุหนี้ค้างรายบัญชี ดังนี้

2.3.1 ลูกหนี้เงินกู้ด้านเกษตรกร

2.3.1.1 ลูกหนี้ที่สัญญาครบกำหนดชำระเป็นรายเดือนแบ่งเป็น 6 ระดับ ตามคุณภาพของลูกหนี้ ดังนี้

- 1) สินทรัพย์จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้ปกติที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ
- 2) สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
- 3) สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
- 4) สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
- 5) สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ และลูกหนี้ดำเนินคดี
- 6) สินทรัพย์จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถชำระหนี้ได้สิ้นเชิง ให้ตัดออกจากบัญชี

2.3.1.2 ลูกหนี้ที่สัญญาครบกำหนดชำระเป็นรายปีแบ่งเป็น 6 ระดับ ตามคุณภาพของลูกหนี้ ดังนี้

- 1) สินทรัพย์จัดชั้นปกติ หมายถึง ลูกหนี้ปกติที่ยังไม่ครบกำหนดชำระ
- 2) สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ

- 3) สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐานหมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
- 4) สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ
- 5) สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินเกินกว่า 2 ปีขึ้นไป นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ และลูกหนี้ดำเนินคดี

6) สินทรัพย์จัดชั้นสูญ หมายถึง ลูกหนี้ที่ไม่มีความสามารถชำระหนี้ได้สิ้นเชิง ให้ตัดออกจากบัญชี

2.3.2 ลูกหนี้เงินกู้ด้านสถาบันเกษตรกร จัดชั้นลูกหนี้เช่นเดียวกับลูกหนี้เงินกู้เกษตรกรที่สัญญาครบกำหนดชำระเป็นรายปี

2.4 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

2.4.1 ลูกหนี้เงินกู้ด้านเกษตรกร ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามการจัดชั้นลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและกำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ดังนี้

1) ลูกหนี้ที่สัญญาครบกำหนดชำระเป็นรายเดือน ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็น 2 ลักษณะ

ก. ลูกหนี้ที่มีหลักประกัน เป็นลูกหนี้ที่ถูกจัดเป็นสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย และสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 สำหรับส่วนค้างระหว่างยอดหนี้ค้างตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกัน

ข. ลูกหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน (หนี้ค้างตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

กลุ่มที่ 2 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย (หนี้ค้างเกินกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

กลุ่มที่ 3 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ (หนี้ค้างเกินกว่า 12 เดือนขึ้นไป และดำเนินคดี) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

สำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติและสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (หนี้ปกติและหนี้ค้างไม่เกิน 3 เดือน) มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ในอัตราร้อยละ 1 และ 2 ตามลำดับ

2) ลูกหนี้ที่สัญญาครบกำหนดชำระเป็นรายปี ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเป็น 2 ลักษณะ

ก. ลูกหนี้ที่มีหลักประกัน เป็นลูกหนี้ที่ถูกจัดเป็นสินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย และสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 สำหรับส่วนค้างระหว่างยอดหนี้ค้างตามบัญชีกับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการจำหน่ายหลักประกัน

ข. ลูกหนี้ที่ไม่มีหลักประกัน ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญจำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน (หนี้ค้างตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

กลุ่มที่ 2 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย (หนี้ค้างเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

กลุ่มที่ 3 สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ (หนี้ค้างเกินกว่า 2 ปีขึ้นไป และดำเนินคดี) ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

สำหรับสินทรัพย์จัดชั้นปกติและสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (หนี้ปกติและหนี้ค้างไม่เกิน 3 เดือน) มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ในอัตราร้อยละ 1 และ 2 ตามลำดับ

2.4.2 ลูกหนี้เงินกู้สถาบันเกษตรกร ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเช่นเดียวกับเงินกู้ด้านเกษตรกรที่สัญญาครบกำหนดชำระ เป็นรายปี

2.4.3 การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามความจำเป็นของลูกหนี้เงินกู้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

1) ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ค้างชำระ ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100 ของยอดหนี้ค้างตามบัญชี

2) ลูกหนี้เงินกู้ประเภทภัยธรรมชาติ และลูกหนี้เงินกู้ซึ่งไม่แน่นอนว่าจะเรียกเก็บหนี้ได้ เช่น ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้เงินกู้โครงการพักชำระหนี้ และลูกหนี้เงินกู้ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวนจากยอดค้ำเงินกู้ในอัตราร้อยละของความเสียหายที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เต็มจำนวน

2.5 เงินลงทุนในหลักทรัพย์

- ตราสารหนี้ที่จะถือไว้จนครบกำหนด แสดงในราคาทุนตัดจำหน่าย
- เงินลงทุนระยะยาวที่เป็นเงินลงทุนทั่วไป แสดงในราคาทุนและรับรู้การด้อยค่าของเงินลงทุนที่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุน

2.6 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ แสดงบัญชีในราคาทุนหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม และคำนวณค่าเสื่อมราคาตามวิธีเส้นตรงในอัตรา ดังนี้

อาคาร	ร้อยละ	5	ต่อปี
ยานพาหนะและอุปกรณ์	ร้อยละ	15 - 27	ต่อปี

สิทธิการเช่าที่ดิน คัดบัญชีตามอายุสัญญาเช่า สิทธิการเช่าสิ่งก่อสร้าง ซึ่งส่วนใหญ่สร้างบนที่ดินราชพัสดุ คัดบัญชีร้อยละ 5 ต่อปี

2.7 เงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ บันทึกบัญชีเป็นเงินบาทตามอัตราขายของธนาคารพาณิชย์ ณ วันที่เกิดรายการและปรับค่าเงินกู้ค้างชำระ ณ วันสิ้นงวด ตามอัตราขายของธนาคารพาณิชย์ ผลต่างจากอัตราแลกเปลี่ยน ระบุเป็นกำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งจำนวน

2.8 เงินกู้ที่มีข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นพิเศษ เงินกู้จากรัฐบาลญี่ปุ่น หลังวันที่ 31 ตุลาคม 2521 ซึ่งนำไปขายฝากไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย (ชปท.) โดยมีข้อตกลงขายคืนเป็นพิเศษ ผลต่างของอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่รับเงินกู้กับวันที่นำไปขายฝาก ระบุเป็นกำไรหรือขาดทุนจากการขายฝากทั้งจำนวน

การนำเงินกู้ไปขายฝากกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกำหนดอัตราขายคืนเป็นพิเศษนั้น ในสัญญาขายฝากได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า ในกรณีธนาคารแห่งประเทศไทยมีความจำเป็นต้องแลกเปลี่ยนเงินเป็นสกุลอื่น หากต่อมามีการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อขายให้ ช.ก.ส. แล้วเกิดผลขาดทุนจากการแลกเปลี่ยน ช.ก.ส. ต้องเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงนั้น

2.9 รายได้รอการรับรู้ เป็นเงินช่วยเหลือหรือเงินบริจาคไม่ว่าจะได้รับเป็นเงินสดหรือเป็นสินทรัพย์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จะแสดงไว้ในส่วนของหนี้สินเป็นรายได้รอการรับรู้ แล้วจึงทยอยตัดบัญชีเป็นรายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบตลอดระยะเวลาที่จำเป็น โดยจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.10 กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน คำนวณโดยใช้กำไรสุทธิหลังจากหักเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนหารด้วย จำนวนถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของหุ้นสามัญ

2.11 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ในงบกระแสเงินสดหมายถึงรวมถึงเงินสดและเงินฝากธนาคารที่มีกำหนดจ่ายคืนในระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน

3. การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี

ตั้งแต่วันที่ 6 เดือน สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2550 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้เปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชี เรื่องการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม การจัดชั้นลูกหนี้ และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ทั้งด้านเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยนำหลักการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARD - IAS) ฉบับที่ 39 เรื่องการรับรู้และการวัดมูลค่าตราสารทางการเงิน ของธนาคารแห่งประเทศไทย มาเป็นกรอบในการจัดชั้นลูกหนี้ และการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับสภาพลูกหนี้ ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และความเพียงพอของกองทุนของ ธ.ก.ส. และทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังแล้ว ซึ่งเดิมสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2550 รับรู้รายได้ดอกเบี้ยและตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดังนี้

3.1 การรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม

3.1.1 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเกษตรกร รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ซึ่งรับรู้จากต้นเงินปกติจนถึงวันครบกำหนดชำระตามสัญญา หากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ตามสัญญาให้ระงับการรับรู้รายได้ และบันทึกยกเลิกรายการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วนั้น ออกจากบัญชีภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันครบกำหนดชำระ ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระรับรู้เมื่อได้รับชำระจริง

3.1.2 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมสถาบันเกษตรกร รับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์ ซึ่งรับรู้จากต้นเงินปกติจนถึงวันสิ้นสุดปีบัญชีของสถาบันเกษตรกร หากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ให้ทบดอกเบี้ยเป็นต้นเงินเฉพาะงวดแรก และในงวดต่อไปหากลูกหนี้ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ ให้ระงับการรับรู้รายได้ส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระรับรู้เมื่อได้รับชำระจริง

3.1.3 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สัญญารวมต้นเงินและสัญญารวมดอกเบี้ย และลูกหนี้เงินกู้ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รับรู้รายได้เมื่อได้รับชำระจริง

3.2 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ กำหนดเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้ โดยการวิเคราะห์จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและคำนวณตามการจัดกลุ่มลูกหนี้จำแนกตามอายุหนี้ค้างชำระ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ ดังนี้

3.2.1 ลูกหนี้เงินกู้เกษตรกร ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามต้นเงินที่ครบกำหนดชำระ และค้างชำระรายงวดตามอายุลูกหนี้โดยต้นเงินกู้ค้างชำระ 0-1 ปี ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 40 ค้างชำระ 1-2 ปี ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 70 และค้างชำระเกินกว่า 2 ปีขึ้นไป ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100

3.2.2 ลูกหนี้เงินกู้สถาบันเกษตรกร ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามต้นเงินที่ครบกำหนดชำระ และค้างชำระรายงวดตามอายุลูกหนี้โดยต้นเงินกู้ค้างชำระ 0-1 ปี ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 40 ค้างชำระ 1-2 ปี ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 70 และค้างชำระเกินกว่า 2 ปีขึ้นไป ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราร้อยละ 100

3.2.3 ลูกหนี้เงินกู้ดำเนินคดี กำหนดตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเต็มจำนวน

3.2.4 ลูกหนี้เงินกู้ประสปภัยธรรมชาติ และลูกหนี้เงินกู้ซึ่งไม่แน่นอนว่าจะเรียกเก็บหนี้ได้ ได้แก่ ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้เงินกู้โครงการพักชำระหนี้ และลูกหนี้เงินกู้ตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดจากยอดต้นเงินกู้ในอัตราร้อยละของความเสียหายที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เต็มจำนวน

ในงวดนี้ ธ.ก.ส. รับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม การจัดชั้นลูกหนี้ และตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเกณฑ์ใหม่ ตามนโยบายการบัญชี ข้อ 2.2 2.3 และ 2.4 และในงวดนี้ ธ.ก.ส. ไม่ได้นำมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับ จากการจำหน่ายหลักประกันมาใช้ เนื่องจาก ธ.ก.ส. นำ IAS 39 มาใช้ระหว่างปีบัญชี 2550 การทบทวนราคาประเมินที่ดิน ตามมาตรฐาน IAS 39 ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

ธ.ก.ส. ได้เปลี่ยนแปลงการประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จากเดิมประมาณจากลูกหนี้ค้างชำระรายงวด เปลี่ยนเป็น ประมาณจากลูกหนี้ค้างชำระรายบัญชี

จากการเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีดังกล่าวในงวดนี้ มีผลกระทบทำให้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมเพิ่มขึ้น จำนวน 52.75 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น จำนวน 8,375.69 ล้านบาท

ธ.ก.ส. ไม่ได้ปรับปรุงงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2550 ที่นำมาเปรียบเทียบให้เป็นไปตาม ประเมินการทางบัญชีใหม่เกี่ยวกับการรับรู้รายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมและค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เนื่องจากระบบคอมพิวเตอร์ ไม่สามารถประมวลผลจากฐานลูกหนี้ซึ่งเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้

4. ข้อมูลเพิ่มเติม

4.1 รายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

	หน่วย : ล้านบาท					
	31 มี.ค. 51			31 มี.ค. 50		
	เมื่อทวงถาม	มีระยะเวลา	รวม	เมื่อทวงถาม	มีระยะเวลา	รวม
ธนาคารแห่งประเทศไทย	18.58	120,530.00	120,548.58	1.05	-	1.05
ธนาคารพาณิชย์	641.90	850.00	1,491.90	3,304.26	9,300.00	12,604.26
อื่นๆ	410.00	-	410.00	272.07	-	272.07
รวม	1,070.48	121,380.00	122,450.48	3,577.38	9,300.00	12,877.38

รายการระหว่างธนาคาร - อื่นๆ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ วันที่ 31 มีนาคม 2550 จำนวนเงิน 410.00 ล้านบาท และ 272.07 ล้านบาท ได้รวมเงินฝากของกองทุนเคหะสงเคราะห์ จำนวน 0.18 ล้านบาท และ 0.18 ล้านบาท ตามลำดับ

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดที่แสดงในงบกระแสเงินสด ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
เงินสด	9,249.84	8,163.54
รายการระหว่างธนาคาร - เงินฝาก	1,070.48	577.38
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	10,320.32	8,740.92

4.2 หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน ธ.ก.ส. ได้ซื้อพันธบัตรรัฐบาลที่มีสัญญาขายคืน โดยมีตลาดซื้อคืนที่ธนาคาร แห่งประเทศไทย มีรายได้ดอกเบี้ยจำนวน 1,615.57 ล้านบาท และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปิดตลาดซื้อคืนพันธบัตร ปรท. ตั้งแต่วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2551

4.3 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ ประกอบด้วย

4.3.1 เงินลงทุนชั่วคราว

เป็นตราสารหนี้ที่จะครบกำหนดใน 1 ปี ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
พันธบัตร ธปท.	15,740.97	419.08
พันธบัตรรัฐบาล	-	400.24
ค้ำเงินคลัง	1,820.66	-
รวม	<u>17,561.63</u>	<u>819.32</u>

4.3.2 เงินลงทุนระยะยาว

1) ตราสารหนี้ที่จะถึงจนครบกำหนดภายใน 2-5 ปี ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
พันธบัตร ธปท.	180.33	-
พันธบัตรรัฐบาล	99.20	98.82
พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	2,953.06	52.24
รวม	<u>3,232.59</u>	<u>151.06</u>

2) เงินลงทุนในหลักทรัพย์อื่น เป็นหุ้นสามัญในบริษัทต่าง ๆ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
บริษัท ปุ๋ยเอ็นเอฟซี จำกัด (มหาชน)	0.01	0.01
บริษัท ไทยธุรกิจเกษตร จำกัด	12.00	12.00
บริษัท นมไทย - เคนมาร์ค จำกัด	10.00	10.00
บริษัท ไทย - แอ็ค โกร เอ็กซ์เชนจ์ จำกัด	100.00	100.00
รวม	<u>122.01</u>	<u>122.01</u>
หัก ค่าเผื่อการด้อยค่า	10.01	10.01
เงินลงทุนในหลักทรัพย์อื่นสุทธิ	<u>112.00</u>	<u>112.00</u>
รวมเงินลงทุนในหลักทรัพย์	<u>20,906.22</u>	<u>1,082.38</u>

ในงวดนี้ ธ.ก.ส. ได้รับเงินปันผลจาก บริษัท ไทยธุรกิจเกษตร จำกัด จำนวน 0.33 ล้านบาท และ บริษัท ไทย - แอ็ค โกรเอ็กซ์เชนจ์ จำกัด จำนวน 35 ล้านบาท รวมเป็นรายได้เงินปันผล จำนวน 35.33 ล้านบาท

4.4 เงินให้สินเชื่อ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
4.4.1 เงินให้สินเชื่อเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและโครงการนโยบายรัฐ		
เงินให้สินเชื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร		
เกษตรกร	397,778.40	369,793.91
สหกรณ์การเกษตร	22,072.66	21,278.67
กลุ่มเกษตรกร	25.98	31.81
รวมเงินให้สินเชื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	<u>419,877.04</u>	<u>391,104.39</u>
เงินให้สินเชื่อโครงการนโยบายรัฐ		
เกษตรกร	5,494.89	11,042.27
สหกรณ์การเกษตร	80.42	884.67
กลุ่มเกษตรกร	16.15	41.84
รวมเงินให้สินเชื่อโครงการนโยบายรัฐ	<u>5,591.46</u>	<u>11,968.78</u>
รวมเงินให้สินเชื่อเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และโครงการนโยบายรัฐ	<u>425,468.50</u>	<u>403,073.17</u>
4.4.2 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน EU	328.23	429.63
4.4.3 ลูกหนี้กองทุนหมู่บ้าน	2,553.60	4,883.50
4.4.4 เงินให้สินเชื่ออื่น		
ตัวเงินซื้อลด	14,163.29	14,846.44
ลูกหนี้เงินกู้เคหะสงเคราะห์	2,109.83	1,319.97
ลูกหนี้เงินกู้ใช้เงินฝากเป็นประกัน	4,266.04	3,727.98
ลูกหนี้อิสลามขายเชื่อ ผ่อนชำระ และเช่าซื้อสุทธิ	292.36	305.48
รวมเงินให้สินเชื่ออื่น	<u>20,831.52</u>	<u>20,199.87</u>
รวมเงินให้สินเชื่อ	<u>449,181.85</u>	<u>428,586.17</u>

เงินให้สินเชื่อโครงการนโยบายรัฐเป็นเงินที่ ธ.ก.ส. ย้ายสินเชื่อแก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร โดยได้รับเงินจาก ส่วนราชการและเงินทุนของ ธ.ก.ส. ตามโครงการนโยบายของรัฐบาล โดย ธ.ก.ส. ได้รับค่าบริการและชดเชยต้นทุนของ เงินกู้เป็นค่าตอบแทน

เงินให้สินเชื่ออื่น ลูกหนี้อิสลามขายเชื่อ ผ่อนชำระ และเช่าซื้อสุทธิ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ วันที่ 31 มีนาคม 2550 จำนวน 292.36 ล้านบาท และ 305.48 ล้านบาท ได้หักกำไรจากการขายเชื่อ ผ่อนชำระ และเช่าซื้อรอดัตถบัญญัติ จำนวน 85.78 ล้านบาท และ 83.35 ล้านบาท ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์สถานะเงินให้สินเชื่อเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และโครงการนโยบายรัฐ แยกตามชั้นลูกหนี้ ตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย ปรากฏดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท		
	31 มี.ค. 51		
	ต้นเงิน	ค่าเผื่อหนี้ สงสัยจะสูญ	ร้อยละ
เงินให้สินเชื่อเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร			
สินทรัพย์จัดชั้นปกติ	366,517.84	44,915.00	12.25
สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	9,538.46	2,523.27	26.45
สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	11,425.93	11,425.93	100.00
สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย	8,669.28	8,669.28	100.00
สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ	23,725.53	23,725.53	100.00
รวมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	419,877.04	91,259.01	21.73
เงินให้สินเชื่อโครงการนโยบายรัฐ	5,591.46	1,468.24	26.26
รวมเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และโครงการนโยบายรัฐ	425,468.50	92,727.25	21.79

4.5 ดอกเบี้ยค้างรับ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
เกษตรกร	7,081.61	6,375.51
สหกรณ์การเกษตร	18.55	13.23
กลุ่มเกษตรกร	1.65	0.35
ดอกเบี้ยค้างรับเงินกู้ใช้เงินฝากเป็นประกัน	70.52	85.76
ดอกเบี้ยค้างรับกองทุนหมู่บ้าน	19.74	54.68
รวมดอกเบี้ยค้างรับ	7,192.07	6,529.53

ดอกเบี้ยค้างรับเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร รวมจำนวน 7,101.81 ล้านบาท ประกอบด้วย ดอกเบี้ยที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ 6,354.77 ล้านบาท และดอกเบี้ยค้างชำระ 747.04 ล้านบาท

4.6 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ต้นเงินเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และโครงการนโยบายรัฐ	92,727.25	77,469.51
ต้นเงิน EU อิสลามขายเช่าซื้อ และเคหะสงเคราะห์	242.90	77.15
เงินให้กู้ยืมอื่นค้ำเงินคคค - ค้ำเงินซื้อลด	1,685.23	951.99
รวมค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	94,655.38	78,498.65

4.7 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

ช.ก.ส. ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับหนี้ที่มีปัญหา เพื่อผ่อนคลายภาระในการชำระหนี้ของลูกค้า และช่วยการประกอบอาชีพของลูกค้า และเพิ่มขีดความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า พร้อมทั้งเป็นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพหนี้ของธนาคาร และเป็นการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนที่ธนาคารไม่สูญเสีย โดยวิธีการนำมูลหนี้ของสัญญาเดิมหลายสัญญาของลูกหนี้รายเดียวกันมาจัดทำเป็นสัญญาใหม่ โดยจัดทำเป็น 2 สัญญา สัญญาแรกรวมเฉพาะต้นเงินเดิมทุกสัญญา และคิดดอกเบี้ยตามอัตราปกติ ส่วนสัญญาที่สองรวมเฉพาะดอกเบี้ยรวมทุกสัญญาและไม่คิดดอกเบี้ย โดยกำหนดชำระคืนเงินกู้งวดใหม่ ระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี พร้อมทั้งจ่ายสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพในกรณีรายที่จำเป็น ส่วนหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคารและธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว

ลูกหนี้เงินกู้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้คงเหลือ ณ วันที่ 31 มี.ค. 51 ประกอบด้วย

		หน่วย : ล้านบาท	
		จำนวนเงิน	
ลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ - รวมต้นเงิน	จำนวน 240,076 สัญญา	38,896.37	
- รวมดอกเบี้ย	จำนวน 240,038 สัญญา	17,286.43	
- ฟื้นฟูการประกอบอาชีพ	จำนวน 8,310 สัญญา	638.51	
รวม	488,424 สัญญา	56,821.31	

ลูกหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สัญญารวมต้นเงิน และสัญญาฟื้นฟูการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 9.94 ของลูกหนี้เงินกู้เกษตรกรทั้งหมด สำหรับสัญญารวมดอกเบี้ยเป็นส่วนของดอกเบี้ยซึ่งไม่ได้รับรู้รายได้ตามบัญชีแล้ว แต่ ช.ก.ส. ได้บันทึกมูลค่าเป็นสัญญารวมดอกเบี้ยด้วยรหัสโครงการ

4.8 มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ช.ก.ส. ได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 - วันที่ 31 มีนาคม 2552 รวม 2 ปี ทั้งนี้จะต้องประเมินสถานการณ์ความไม่สงบทุกปี เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเกษตรกรทุกรายที่มีหนี้ ณ สิ้นสุดวันที่ 25 ธันวาคม 2550 หักชำระต้นเงินและดอกเบี้ยในส่วน ของต้นเงินที่ไม่เกิน 200,000 บาท เป็นระยะเวลาดังตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 - วันที่ 31 มีนาคม 2552 โดยรัฐบาลจะชดเชยดอกเบี้ยให้กับ ช.ก.ส. แทนเกษตรกรทุกราย ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7.5 ต่อปี (MRR) และได้ตั้งลูกหนี้รอการชดเชยจากรัฐบาล จำนวน 252.11 ล้านบาท

ผลการดำเนินงานตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2550 - วันที่ 31 มีนาคม 2551 เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 63,018 ราย จำนวนต้นเงิน 6,790 ล้านบาท ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 มีเกษตรกรอยู่ในหลักเกณฑ์ที่สามารถเบิกเงินชดเชยได้ 57,559 ราย เป็นจำนวนต้นเงิน 4,187.54 ล้านบาท

4.9 มาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบกรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้

ช.ก.ส.ได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบกรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้ (พังงา ระนอง สตูล ตรัง กระบี่ และ ภูเก็ต) โดยขยายเวลาการชำระหนี้และงดคิดดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี โดยรัฐบาลจะชดเชยดอกเบี้ยให้ ช.ก.ส. แทนเกษตรกร ในอัตราดอกเบี้ยสำหรับลูกค้าชั้นดีเลิรวมทั้งได้รับการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้เกษตรกรผู้ ไปฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2547 - วันที่ 25 ธันวาคม 2550 ช.ก.ส. ได้รับเงิน ชดเชยจากรัฐบาลถึงปีบัญชี 2550 จำนวน 125.35 ล้านบาท

ผลการดำเนินงานตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบกรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2547 ถึง วันที่ 25 ธันวาคม 2550 มีเกษตรกรได้รับความเสียหาย จำนวน 4,913 ราย จำนวนต้นเงิน 566.53 ล้านบาท

4.10 ลูกหนี้รอการชดใช้โครงการนโยบายรัฐ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ลูกหนี้รอการชดใช้จาก อคส. และ อคก.	59,451.04	94,755.11
ลูกหนี้รอการชดใช้จาก คชก.	1,298.31	1,482.51
ลูกหนี้รอการชดเชยมาตรการช่วยเหลือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	252.11	223.66
ลูกหนี้รอการชดเชยมาตรการช่วยเหลือ กรณีพิบัติภัย 6 จังหวัดภาคใต้	-	43.27
ลูกหนี้รอการชดเชยโครงการอุทกภัยปี 47	-	30.12
ลูกหนี้รอการชดเชยโครงการอุทกภัยปี 48	269.64	285.18
ลูกหนี้รอการชดเชยโครงการอุทกภัยปี 49	1,340.26	606.59
ลูกหนี้รอการชดเชยโครงการหนี้สินภาคประชาชน	0.89	-
รวมลูกหนี้รอการชดใช้โครงการนโยบายรัฐ	62,612.25	97,426.44

4.11 ทรัพย์สินรอการขาย เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการรับชำระหนี้ตามคำสั่งศาล ประกอบด้วยที่ดินและอาคาร ซึ่งบันทึก ราคาทุน ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 และ วันที่ 31 มีนาคม 2550 จำนวน 91.19 ล้านบาท และ 75.19 ล้านบาท ตามลำดับ

4.12 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท			
	31 มี.ค. 50	เพิ่มขึ้น	ลดลง	31 มี.ค. 51
	ราคาทุน			ยอดคงเหลือ
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์				
ที่ดิน	2,357.01	6.14	-	2,363.15
อาคาร	3,186.85	30.90	0.68	3,217.07
ส่วนต่อเติมอาคาร	289.50	-	0.97	288.53
เครื่องตกแต่งและอุปกรณ์	3,734.13	280.94	219.48	3,795.59
ยานพาหนะ	1,676.40	19.51	71.93	1,623.98
สินทรัพย์ระหว่างดำเนินการ	1,068.19	355.43	264.25	1,159.37
รวม	<u>12,312.08</u>	<u>692.92</u>	<u>557.31</u>	<u>12,447.69</u>
ค่าเสื่อมราคาสะสม				
อาคาร	2,004.46	123.40	0.93	2,126.93
ส่วนต่อเติมอาคาร	252.50	8.96	0.94	260.52
เครื่องตกแต่งและอุปกรณ์	2,789.20	296.33	217.10	2,868.43
ยานพาหนะ	1,014.83	212.47	68.10	1,159.20
รวม	<u>6,060.99</u>	<u>641.16</u>	<u>287.07</u>	<u>6,415.08</u>
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	<u>6,251.09</u>			<u>6,032.61</u>
			31 มี.ค. 50	31 มี.ค. 51
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน สิทธิการเช่าตัดบัญชี				
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน			589.57	640.92
ค่าปรับปรุงตกแต่งอาคารตัดบัญชี			39.42	46.09
สิทธิการเช่าตัดบัญชี			2.58	2.14
รวม			<u>631.57</u>	<u>689.15</u>

4.13 สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ลูกหนี้เงินกองทุนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน	1,230.56	1,265.67
ลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียนหนี้สินข้าราชการครู	612.12	362.30
ดอกเบี้ยเงินฝากจ่ายล่วงหน้า	192.66	313.02
ดอกเบี้ยค้างรับเงินฝากธนาคาร	0.01	0.01
ดอกเบี้ยค้างรับเงินลงทุน	87.41	71.76
เงินมัดจำ	3.69	3.54
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	13.27	9.69
ลูกหนี้อื่น	260.07	3,164.04
พัสดุดังคลัง	3.37	3.10
รายได้ค้างรับ	2,337.85	3,074.03
ค่าใช้จ่ายรอตัดจ่าย	374.95	244.36
น้ำมันเชื้อเพลิง	0.44	0.38
สิทธิการเช่า	6.05	7.76
รวมสินทรัพย์อื่น	<u>5,122.45</u>	<u>8,519.66</u>

ลูกหนี้เงินกองทุนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน และลูกหนี้เงินทุนหมุนเวียนหนี้สินข้าราชการครูเป็นเงินที่
 ธ.ก.ส.จ่ายสินเชื่อ โดยได้รับเงินจากส่วนราชการตามโครงการนโยบายรัฐบาล ธ.ก.ส. ได้รับค่าบริการเป็นค่าตอบแทน

4.14 เงินฝาก ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
จ่ายเงินเมื่อทวงถาม	2,242.26	1,627.42
ออมทรัพย์	367,399.46	332,626.08
จ่ายเงินเมื่อสิ้นระยะเวลา		
- ไม่ถึง 6 เดือน	58,249.08	60,177.84
- 6 เดือนไม่ถึง 1 ปี	16,597.17	27,049.32
- 1 ปีขึ้นไป	2,411.84	5,156.03
บัตรเงินฝากทวีสิน	67,767.12	69,983.84
รวมเงินฝาก	514,666.93	496,620.53

4.15 เงินกู้ยืม ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท					
	31 มี.ค. 51			31 มี.ค. 50		
	กำหนดชำระ	กำหนดชำระ	รวม	กำหนดชำระ	กำหนดชำระ	รวม
	ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี		ภายใน 1 ปี	เกิน 1 ปี	
เงินกู้ในประเทศ	2,422.55	45.38	2,467.93	4,658.93	563.30	5,222.23
เงินกู้ต่างประเทศ						
เงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่น (JBIC)	405.60	3,140.89	3,546.49	408.04	3,546.49	3,954.53
รวมเงินกู้ยืม	2,828.15	3,186.27	6,014.42	5,066.97	4,109.79	9,176.76

เงินกู้ในประเทศ จำนวน 2,467.93 ล้านบาท ประกอบด้วยเงินกู้กระทรวงการคลังและอื่นๆ จำนวน 50.81 ล้านบาท และเงินกู้จาก ธปท. โดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินที่มีกระทรวงการคลังเป็นผู้รับอาวัล ขายให้ ธปท. จำนวนเงินกู้ 2,417.12 ล้านบาท ดังนี้

1. เงินกู้เพื่อใช้ในโครงการสนับสนุนทางการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการใน 6 จังหวัดภาคใต้ ที่ประสบกรณีพิบัติภัย โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.1/2548 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548 วงเงิน 1,000 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 ต่อปี ได้ชำระคืนเงินกู้ ธปท. ทั้งหมดแล้ว ในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

2. เงินกู้เพื่อใช้ในโครงการสนับสนุนทางการเงินเพื่อช่วยเหลือผู้เลี้ยงไก่ ที่ได้รับความเสียหายจากโรคไข้หวัดนก โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.2/2548 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2548 วงเงิน 1,350 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 ต่อปี ครบกำหนดชำระในวันที่ 10 มีนาคม 2549 ต่อมา ธปท. ได้ขยายโครงการนี้ออกไปอีก 2 ปี ธ.ก.ส. ได้แจ้งขออนุมัติวงเงินกู้จาก ธปท. เพื่อดำเนินโครงการต่อและได้รับอนุมัติแล้ว เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2549 โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.6/2549 ลงวันที่ 11 กันยายน 2549 วงเงิน 1,350 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 ต่อปี ครบกำหนดชำระในวันที่ 30 มิถุนายน 2551 ธ.ก.ส. ได้เบิกรับเงินกู้รวม 19 งวด เป็นเงิน 628.16 ล้านบาท คงเหลือวงเงินที่ยังไม่ได้เบิก จำนวน 721.89 ล้านบาท

3. เงินกู้เพื่อใช้ในโครงการสินเชื่อเพื่ออาชีพในชนบท วงเงินไม่เกิน 3,000 ล้านบาท โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.3/2548 ลงวันที่ 5 กันยายน 2548 วงเงิน 1,500 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ครบกำหนดชำระวันที่ 13 กันยายน 2550 ธ.ก.ส. ได้เบิกรับเงินกู้ไปแล้ว จำนวน 1,500 ล้านบาท ต่อมา ธ.ก.ส. ได้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.4/2548 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2548 สำหรับวงเงินที่เหลืออีก 1,300 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ครบกำหนดชำระในวันที่ 13 กันยายน 2550 โดยเบิกรับเงินกู้ จำนวน 1,289.10 ล้านบาท รวมเป็นเงิน จำนวน 2,789.10 ล้านบาท และในวันที่ 16 ตุลาคม 2549 ธ.ก.ส. ได้ชำระคืนเงินกู้ก่อนกำหนด จำนวน 230.36 ล้านบาท

ตามเงื่อนไขของชปท. ที่ให้ชำระคืนตามส่วนที่ลูกค้า ช.ก.ส. มาชำระคืนเงินกู้โครงการ คงเหลือเงินกู้รวมเป็นเงิน จำนวน 2,558.74 ล้านบาท โดยในปีบัญชี 2550 ได้ชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2550 รวมจำนวน 2,558.74 ล้านบาท ซึ่ง ช.ก.ส. ได้นำเสนอโครงการเพื่อขอกู้ต่อ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ชปท. ในปีบัญชี 2550 จึงยังไม่มีการเบิกเพิ่ม

4. เงินกู้เพื่อใช้ในโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วงเงินไม่เกิน 1,600 ล้านบาท โดยออกตั๋วสัญญาใช้เงิน เลขที่ อ.5/2549 ลงวันที่ 11 กันยายน 2549 วงเงิน 1,600 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.01 ต่อปี ครบกำหนดชำระวันที่ 31 กรกฎาคม 2550 ช.ก.ส. ได้เบิกรับเงินกู้ 3 งวด รวมเป็นเงินจำนวน 1,593.50 ล้านบาท คงเหลือวงเงินที่ยังไม่ได้เบิก จำนวน 6.50 ล้านบาท ต่อมาเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2549 ชปท. แจ้งขยายเวลาการให้ความช่วยเหลือตามโครงการนี้ต่อไปอีก 1 ปี โดยขยายเวลาคงกำหนดชำระเป็นวันที่ 31 กรกฎาคม 2551 และเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2550 ชปท. อนุมัติวงเงินให้กู้ยืมเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการซึ่งเป็นเกษตรกรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้แก่ ช.ก.ส. เป็นจำนวน 1,800 ล้านบาท เพิ่มจากเดิมจำนวน 200 ล้านบาท และกระทรวงการคลังได้อาวลตั๋วสัญญาใช้เงินดังกล่าว เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2550 ช.ก.ส. ได้เบิกรับเงินกู้รวม 2 งวด เป็นเงิน 1,788.96 ล้านบาท คงเหลือวงเงินที่ยังไม่ได้เบิก จำนวน 11.04 ล้านบาท

เงินกู้ต่างประเทศ เป็นเงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่น (JBIC) จำนวน 3,546.49 ล้านบาท ซึ่ง ช.ก.ส. ได้นำไปขายฝากกับธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งจำนวน เฉพาะเงินกู้ตามสัญญา ครั้งที่ 1-5 ซึ่งมีเงินกู้คงเหลือ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2551 จำนวน 145.87 ล้านบาท ช.ก.ส. ได้ตั้งประมาณการความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนไว้ตั้งแต่ปีบัญชี 2526 จำนวน 171.87 ล้านบาท ช.ก.ส. ได้เฉลี่ยการรับรู้ประมาณการความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนเป็นรายได้ตามยอดเงินกู้ที่ผ่อนชำระสะสมถึงปีบัญชี 2549 จำนวน 158 ล้านบาท และรับรู้เป็นรายได้ในปีบัญชี 2550 จำนวน 4.59 ล้านบาท คงเหลือ 9.28 ล้านบาท แสดงรวมอยู่ในรายการเงินกู้รัฐบาลญี่ปุ่น สำหรับเงินกู้ตามสัญญาครั้งที่ 6-13 จำนวน 3,400.62 ล้านบาท ช.ก.ส. ไม่ได้ตั้งประมาณการความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยนไว้

4.16 เจ้าหนี้โครงการรัฐบาล

ช.ก.ส. ได้รับเงินจากส่วนราชการเพื่อจ่ายคืนเชื่อให้แก่เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และบุคคลทั่วไป (ข้าราชการครู) ตามนโยบายของรัฐบาล และ ช.ก.ส. มีการระดมจ่ายเงินแก่ส่วนราชการ เมื่อได้รับชำระหนี้เงินกู้จากเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและบุคคลทั่วไป (ข้าราชการครู) จากการให้สินเชื่อโครงการพิเศษ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
เจ้าหนี้ค่าปุ๋ยกระทรวง	0.56	0.98
เจ้าหนี้โครงการปรับระบบการเกษตร	6.45	6.94
เจ้าหนี้โครงการปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจทดแทนมันสำปะหลัง	2.09	2.29
เจ้าหนี้โครงการนำร่องเพื่อลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง	23.62	25.29
เจ้าหนี้แผนฟื้นฟูการเกษตร	476.88	480.03
เจ้าหนี้ตามแผนปรับโครงสร้างระบบการผลิตการเกษตร	1,590.56	1,596.13
เจ้าหนี้เงินทุนหมุนเวียนหนี้สินข้าราชการครู	612.12	362.30
กองทุนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน	1,240.09	1,274.13
รวมเจ้าหนี้โครงการรัฐบาล	3,952.37	3,748.09

4.17 กองทุนบำเหน็จ

เงินกองทุนบำเหน็จ เป็นเงินที่กันไว้ตามข้อบังคับกองทุนบำเหน็จ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกันเงินไว้จ่ายให้กับพนักงานที่ออกจากงาน เงินกองทุนบำเหน็จมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ยอดยกมา	211.67	196.32
รับสมทบระหว่างปี	29.26	19.54
จ่ายบำเหน็จและโอนไปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	(18.15)	(4.19)
ยอดคงเหลือปลายงวดตามภาวะผูกพันที่ต้องจ่ายกรณีพนักงานออกจากงาน	<u>222.78</u>	<u>211.67</u>

4.18 หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ดอกเบี้ยรับล่วงหน้า	103.85	109.38
แคชเชียร์เช็ค และเช็คของขวัญ	531.06	337.18
เงินประกัน	14.38	15.07
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	2,643.28	2,408.92
สำรองกองทุนประกันภัย	70.43	71.24
เจ้าหนี้อื่น	2,519.96	2,231.49
รวมหนี้สินอื่น	<u>5,882.96</u>	<u>5,173.28</u>

เจ้าหนี้อื่น จำนวน 2,519.96 ล้านบาท เป็นเจ้าหนี้ออจ่ายคืนให้ส่วนราชการ จำนวน 139.75 ล้านบาท ลูกค้าและบุคคลภายนอก จำนวน 1,519.42 ล้านบาท และอื่นๆ จำนวน 860.79 ล้านบาท

4.19 ทุนเรือนหุ้น ประกอบด้วย

	31 มี.ค. 51		31 มี.ค. 50	
	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	จำนวนหุ้น	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
หุ้นสามัญ				
กระทรวงการคลัง	390,151,211	39,015.12	380,635,327	38,063.53
สถาบันเกษตรกร	555,676	55.57	535,400	53.54
เอกชน	94,143	9.41	90,066	9.01
รวม	<u>390,801,030</u>	<u>39,080.10</u>	<u>381,260,793</u>	<u>38,126.08</u>
หุ้นบุริมสิทธิ				
สถาบันเกษตรกร	605	0.06	1,730	0.17
เอกชน	4,826	0.48	7,874	0.79
รวม	<u>5,431</u>	<u>0.54</u>	<u>9,604</u>	<u>0.96</u>
รวมทุนเรือนหุ้น	<u>390,806,461</u>	<u>39,080.64</u>	<u>381,270,397</u>	<u>38,127.04</u>

ทุนเรือนหุ้นที่กำหนดตามกฎหมาย ในงวดนี้กระทรวงการคลังอนุมัติให้ ธ.ก.ส. เพิ่มทุนเรือนหุ้นจากที่กำหนดไว้เดิมจาก 400 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำนวนเงิน 40,000 ล้านบาท เป็น 500 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท จำนวนเงิน 50,000 ล้านบาท ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2550

หุ้นสามัญ ในงวดนี้กระทรวงการคลังได้ใช้เงินปันผลที่ได้รับจาก ธ.ก.ส. ซื้อหุ้นเพิ่ม 9,515,884 หุ้น สถาบันเกษตรกรซื้อหุ้นเพิ่ม 20,276 หุ้น และ เอกชนซื้อหุ้นเพิ่ม 4,077 หุ้น รวมเป็นหุ้นสามัญเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 9,540,237 หุ้น จึงเป็นทุนที่ออกและเรียกชำระเต็มมูลค่าแล้ว จำนวน 390,801,030 หุ้น เป็นเงิน 39,080.10 ล้านบาท (กระทรวงการคลังถือหุ้นร้อยละ 99.83)

หุ้นบุริมสิทธิ เป็นหุ้นที่ครบกำหนดไถ่ถอนแล้ว เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2549 ในงวดนี้สถาบันเกษตรกรไถ่ถอนหุ้นคืนเมื่อครบกำหนด จำนวน 1,125 หุ้น เป็นเงิน 0.11 ล้านบาท เอกชนไถ่ถอนหุ้นคืนเมื่อครบกำหนด จำนวน 3,048 หุ้น เป็นเงิน 0.31 ล้านบาท จึงเป็นทุนที่ไถ่ถอนคืนเมื่อครบกำหนดจำนวน 4,173 หุ้น เป็นเงิน 0.42 ล้านบาท

4.20 ภาระผูกพันทั้งสิ้น ประกอบด้วย

ภาระผูกพันอื่น ธ.ก.ส. ได้ออกหนังสือคำประกันให้แก่บุคคลทั่วไปและกิจการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
คำประกันการกู้ยืมเงิน	1.26	12.15
คำประกันการทำงาน	27.78	27.90
คำประกันสัญญาจ้างต่าง ๆ	1,272.40	1,274.00
คำประกันการใช้กระแสไฟฟ้า น้ำประปา	90.32	75.59
คำประกันสัญญาซื้อขาย	96.82	119.23
คำประกันการรับประกันบริการขนส่งในกิจการอัยย์	1.02	1.82
รวม	1,489.60	1,510.69

4.21 รายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้เกษตรกร	29,320.67	24,629.20
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้สถาบันเกษตรกร	1,269.36	1,151.49
รายได้ดอกเบี้ยเงินกู้นโยบายรัฐ	572.32	1,134.36
รายได้เงินชดเชยมาตรการช่วยเหลือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	252.13	222.05
รายได้เงินชดเชยอุทกภัยปี 2546	-	0.18
รายได้เงินชดเชยมาตรการช่วยเหลือกรณีพิบัติภัย 6 จังหวัดภาคใต้	29.29	43.37
รายได้เงินชดเชยอุทกภัยปี 2547	0.20	30.17
รายได้เงินชดเชยอุทกภัยปี 2548	273.05	299.83
รายได้เงินชดเชยอุทกภัยปี 2549	1,091.68	1,332.22
รายได้ดอกเบี้ยลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน EU	61.71	41.19
รายได้ดอกเบี้ยกองทุนหมู่บ้าน	195.16	378.21
รวมรายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ	33,065.57	29,262.27

รายได้ดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ เพิ่มขึ้นจากงวดก่อน จำนวน 3,803.30 ล้านบาท เนื่องจากในงวดนี้ ธ.ก.ส. ขยายสินเชื่อมากขึ้น และติดตามหนี้ค้างและดอกเบี้ยค้างชำระ ให้ชำระเป็นเงินสดได้มากขึ้น

4.22 รายได้อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
รายได้ตลาดกลางและนางข้าว	10.60	8.02
รายได้ค่าเช่ากรรมนิคม	10.73	15.15
รายได้เช่าซื้อ ผ่อนชำระและขายเชื่อ	93.00	249.54
รายได้จากการขายทรัพย์สิน	22.45	71.97
รายได้เบ็ดเตล็ด	260.18	191.99
รวมรายได้อื่น	396.96	536.67

4.23 หนี้สูญ และหนี้สงสัยจะสูญ

	หน่วย : ล้านบาท			
	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ		หนี้สงสัยจะสูญ	
	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50	31 มี.ค. 51	31 มี.ค. 50
ต้นเงิน				
เกษตรกร - ค้างชำระและค้ำเงินคดี	27,371.26	10,570.58	16,800.68	738.09
- ปรับปรุงโครงสร้างหนี้(รวมต้น)	38,618.17	34,365.84	4,252.33	3,025.83
- ลูกหนี้ที่ประสบภัยธรรมชาติ	18,611.24	20,114.40	(1,503.16)	8,074.36
- โครงการพักชำระหนี้	874.01	6,701.44	(5,827.43)	1,015.17
- มาตรการช่วยเหลือ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้	4,245.06	4,012.23	232.83	1,364.52
- โครงการนโยบายรัฐ	1,448.72	1,059.61	389.11	576.97
- อื่นๆ	644.33	91.40	552.93	(46.90)
สหกรณ์การเกษตร - ค้างชำระและค้ำเงินคดี	876.13	517.90	358.23	52.43
- ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (รวมต้น)	4.50	21.80	(17.30)	2.03
- โครงการนโยบายรัฐ	3.37	-	3.37	-
กลุ่มเกษตรกร - ค้างชำระและค้ำเงินคดี	14.31	14.31	-	(9.86)
- โครงการนโยบายรัฐ	16.15	-	16.15	-
รวม	92,727.25	77,469.51	15,257.74	14,792.64
ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน EU	129.78	73.98	55.80	30.75
ลูกหนี้อิสลามขายเช่าซื้อค้างชำระ	112.23	2.28	109.95	0.95
ลูกหนี้เงินกู้เคหะสงเคราะห์	0.89	0.89	-	-
ตั๋วเงินซื้อสด - ค้ำเงินคดี	1,685.23	951.99	733.24	951.99
รวมทั้งสิ้น	94,655.38	78,498.65	16,156.73	15,776.33
หนี้สงสัยจะสูญลูกหนี้อื่น			(0.09)	(1.14)
หนี้สูญตัดบัญชี			134.20	137.37
รวมหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ			16,290.84	15,912.56

4.24 กำไรจากการปริวรรตเงินตรา ในงวดนี้ ธ.ก.ส.มีกำไรจากการปริวรรตเงินตรา จำนวน 4.59 ล้านบาท ซึ่งเกิดจากกำไรจากการชำระหนี้เงินกู้ระหว่างปี

4.25 ผลการดำเนินงาน การดำเนินงานงวดสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2551 มีผลกำไรสุทธิ 5,586.33 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากงวดก่อน 2,668.26 ล้านบาท ร้อยละ 91.44 ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับปีก่อนได้ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

	31 มี.ค.51	31 มี.ค. 50	เพิ่ม (ลด)	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
รายได้				
ดอกเบี้ย	42,018.23	38,013.45	4,004.78	10.54
รายได้ที่มีโช้ดอกเบี้ย	1,784.19	2,116.53	(332.34)	(15.70)
รวมรายได้	43,802.42	40,129.98	3,672.44	9.15
หัก ค่าใช้จ่าย				
ดอกเบี้ย	9,922.27	9,879.56	42.71	0.43
ค่าใช้จ่ายที่มีโช้ดอกเบี้ย	12,002.98	11,419.79	583.19	5.11
หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	16,290.84	15,912.56	378.28	2.38
รวมค่าใช้จ่าย	38,216.09	37,211.91	1,004.18	2.70
กำไรสุทธิ	5,586.33	2,918.07	2,668.26	91.44

4.26 หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหน้า

ช.ก.ส. ตกเป็นจำเลยในคดีแพ่งโดยถูกบริษัทแห่งหนึ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายให้ชดใช้เงินจำนวน 55.12 ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี จากต้นเงิน 49.41 ล้านบาท ตั้งแต่วันที่ 30 เมษายน 2542 ข้อหาฐานความผิดสัญญาจ้างทำของ และ ช.ก.ส. ได้ฟ้องแย้งบริษัทดังกล่าว ข้อหาไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างทำของ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ ช.ก.ส. จำนวน 21.32 ล้านบาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ฟ้องแย้ง(วันที่ 31 กรกฎาคม 2544) ศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2547 ให้ยกฟ้องแย้งของ ช.ก.ส. และให้ ช.ก.ส. ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บริษัทเป็นจำนวนต้นเงิน 46.25 ล้านบาทพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ 19 เมษายน 2544 เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ต่อมา ช.ก.ส. ได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2549 ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาตให้ทุเลาการบังคับคดีไว้ก่อน ซึ่งขณะนี้คืออยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์

4.27 การอนุมัติงบการเงิน

งบการเงินนี้ได้รับการอนุมัติจาก ผู้จัดการ ช.ก.ส. เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2551
